

Werkverslag Vries seizoen 2018 – 2019

Ieder jaar in juni maak ik mijn werkverslag. Het geeft gelegenheid om alles weer eens op een rijtje te zetten en om kerkenraadsleden en andere belangstellenden mee te laten kijken in de keuken van de predikant. Voor mij zelf is het goed om met het werkverslag overzicht te krijgen.

Predikantswerk is uit de aard van de zaak nogal versnipperd. Daarnaast werk ik in deeltijd. De verdeling 70% voor de protestantse gemeente Vries en 30% voor het stadspredikantschap in Assen, is natuurlijk nooit strak langs uren en dagen te leggen. Ik probeer op vaste momenten in Vries dan wel Assen te zijn, maar te vaak loopt het in de praktijk door elkaar heen. Ik heb daar geen probleem mee, en zolang men in Vries en in Assen tevreden is, hoeft dat voor anderen ook geen probleem te zijn, hoop ik maar.

Een werkverslag is ook bedoeld om reacties uit te lokken. Graag hoor ik opmerkingen, commentaar of suggesties, waar ik misschien mijn voordeel mee kan doen.

Vieren

Vast gegeven in het predikantenleven is het ritme van de zondagse diensten en breder, van het kerkelijk jaar.

In cijfers:

- 25 reguliere zondagsdiensten in Vries;
- 1 ruiling in de werkgemeenschap;
- 2 x Biebels, Bomen, Bloazen, augustus en juni (=28 zondagen;
- daarnaast: 7 zondagen in Assen; 8 x voorgaan elders in de PKN = 43 zondagen)

Bijzondere vieringen:

- Lessons and Carrols
- Kerstavond
- Oudejaar
- Triduum: Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Paaswake
- Hemelvaart

In de zomer van 2018 heb ik drie **themadiensten** gehouden over Paulus, naar aanleiding van mijn studieverlof. Later in het najaar zijn er een aantal leeravonden over de apostel gehouden. De eerste werd voorbereid door stagiaire Bregje Faasse, over de biografie van Paulus. Zelf ging ik in op het ideeëngoed van Paulus zoals dat door hedendaagse filosofen wordt opgepakt. De schrijver van het boek (Het uitschot en de Geest. Paulus onder filosofen) dat ik daarvoor had bestudeerd, Gert-Jan van

der Heijden, kwam op een derde avond om daar zelf dieper op in te gaan. Er was een ruime belangstelling voor zowel de themadiensten als voor de leeravonden, ook van mensen buiten Vries.

Dit jaar hebben we vier **seizoensvieringen** georganiseerd, in samenwerking met Plaats de Wereld, centrum voor wereldeducatie. Het idee is om een laagdrempelige viering samen te stellen, met ruimte voor poëzie, verbeelding en muzikale inbreng in de sfeer van het desbetreffende seizoen.

In oktober hielden we de herfstviering. Voorin de kerk stond een seizoenstafel, met producten en attributen die passen bij het seizoen, gemaakt door enkele vrijwilligers. In plaats van een preek, werd er rond het thema een aantal korte meditaties gehouden. Als vaste lezing voor iedere seizoensviering, is gekozen voor Prediker 3, *alles heeft zijn tijd*, vanuit de gedachte dat dezelfde woorden in ieder seizoen anders kunnen klinken.

Zelf heb ik deze vieringen als zeer waardevol ervaren (de zomerviering is in juli). Vanwege de samenwerking, de creativiteit die wordt losgemaakt, en vanwege de diverse inbreng, muzikaal en kunstzinnig. Ook de (meeste) reacties waren positief. We konden bij deze vieringen meer gasten dan gemiddeld begroeten.

Bijzonder vond ik ook de ontvangst van twee **buitenlandse theologische studenten**, in het eerste weekend van november. Zij zijn een paar maanden in Nederland in het kader van het programma Bridging Gaps van de Vrije Universiteit,

en bezoeken in de weekenden kerkelijke gemeenten. Al eerder deden we daar aan mee. Zaterdagavond was er een ontvangst en programma, voorbereid door Bregje. Bijzonder was dat twee toevallige bezoekers in de kerk, aansloten en meededen met de maaltijd. Het werd een memorabele ontmoeting. 's Zondags deden beide studenten, op de foto samen met Bregje, mee in de viering van de Maaltijd.

Twee keer dit seizoen stond in de viering de **diaconie** centraal. In het najaar een themadienst over het eigene van het diaconale werk. In maart was er een viering rond het thema Duurzaamheid, samen met de diaconie voorbereid. We hebben dankbaar gebruik gemaakt van materiaal dat in andere gemeenten is ontwikkeld. Het werd een aansprekende dienst. De diaconie is van plan om in de toekomst met het thema duurzaamheid verder te gaan, wat ik van harte ondersteun.

Na afloop van de dienst op Oudejaarsavond werd ik aangenaam verrast door het zegenlied dat mij toegezongen werd. Bijzonder om op deze manier te ervaren, dat je gewaardeerd wordt om je werk en om je persoon.

De liturgische hoogtijperiode van de veertigdagen vieren we onder andere met **woensdagavondspers** in het koor. Deze worden ieder jaar beter bezocht. Deze vorm helpt mij zelf, om de 40dagen bewust te beleven. Het is even een rustpunt in de hectiek van de dagelijkse drukte.

Meestal houden we aansluitend een thema-avond of andere activiteit en dat beïnvloedt het aantal bezoekers positief.

De vorm, een vast format met eigen inbreng en (mede)voorgangers uit de gemeente, biedt een goed houvast.

De vieringen in de Drie dagen van Pasen (**Triduum**) zijn altijd een hoogtepunt. Het was fijn om dit jaar weer de Johannes Passion te hebben op Goede Vrijdag. Bijzonder dat zoiets in onze gemeente gedaan kan worden!

In de dienst van Pinksteren is **afscheid** genomen van Mattijs de Vreugd als cantor/dirigent van de cantorij. De afgelopen 4,5 jaar heb ik prettig met hem samengewerkt. Hopelijk blijft de cantorij onder een nieuwe dirigent m/v onze gemeentezang ondersteunen.

In de **Ambtsgroep Vieren**, waar ik deel van uitmaak, bespreken en coördineren we alle zaken die met de kerkdienst te maken hebben. We vergaderen vier à vijf keer per jaar. Tussendoor is er overleg met de ouderling en anderen, als dat nodig is...

Pastoraat

In cijfers:

Ongeveer 110 pastorale bezoeken, meestal naar aanleiding van ziekte, overlijden, rouw/verlies.

Er zijn 10 gesprekken geweest op verzoek van mensen buiten de gemeente/kerk, om allerlei redenen. Een aantal van hen neemt contact met mij op via het contactformulier op mijn website.

Vijf keer was ik dit seizoen betrokken bij het overlijden/afscheid van een gemeentelid. Eén keer ben ik gevraagd voor een uitvaart buiten de gemeente.

Dit jaar waren er geen dopen, ook geen huwelijken. Beide komen – helaas – steeds minder voor...

In het voorjaar heb ik, samen met Esther, een aantal **huiskamergesprekken** gehouden in het kader van het beleidsplan. Misschien dat zo'n thema mensen afschrikt? De belangstelling was niet overweldigend.

Desondanks blijf ik de vorm, een gezamenlijke ontmoeting van gemeenteleden, waardevol vinden. Dat zou sterker zijn als we er in zouden slagen een bredere variëteit aan deelnemers te bereiken.

Het beroep van predikant verandert. In het pastoraat uit zich dat bijvoorbeeld in het feit dat je alleen nog maar bij mensen komt als daar een aanleiding voor is, en als er een afspraak is gemaakt. Voorheen ging ik ook wel eens op de bonnefooi en zomaar bij mensen op bezoek, nu steeds minder, ook vanwege praktische redenen. Het aantal bezoeken is ook minder. Niet iedereen zit meer op de dominee te wachten...? De tijd dat ziekenhuisopnames bij de pastorie werden gemeld, is voorbij. Er zijn andere **contactmomenten** voor in de plaats gekomen, het koffiedrinken na de dienst, en op donderdag, waar ik regelmatig probeer bij aan te schuiven. Soms is er contact via de mail of de telefoon, in plaats van een bezoek.

Ik probeer als predikant aandacht te hebben voor iedereen (in mijn wijk) die daar behoefte aan heeft en dat op prijs stelt. Graag hoor ik, ook van de wijkteams, waar bezoek gewenst is.

In het **Centraal Overleg Pastoraat (COP)** vergaderen we vijfmaal per jaar om alle pastorale zaken op elkaar af te stemmen.

In november is de jaarlijkse toerustingsavond verzorgd door stagiaire Bregje. Het thema was: Pastoraat rond sterven en rouw.

Eén keer kon ik niet bij de COP-vergadering zijn en toen heeft Esther het overgenomen.

Via de verslagen ben ik op de hoogte van wat er in 'mijn' beide wijkteams wordt besproken, en indien nodig is er contact/afstemming.

We hebben in het COP besloten om dit jaar geen Engelenproject te houden. De belangstelling liep wat terug. Wel was er weer de jaarlijkse Kerstmiddag voor ouderen in samenwerking met Café Onder de Linden. Ook is er de Paasgroet bezorgd.

Organisatie

Veel van de predikantstijd gaat op aan de organisatie, in brede zin, van de kerkelijke gemeente.

Vaste momenten daarin zijn de maandelijkse kerkenraads- en moderamenvergaderingen, die ik (meestal) bezoek.

Eén keer verzorgde ik het inhoudelijke deel van de **kerkenraadsvergadering**, door achtergronden van de 40dagentijd te belichten.

Dit jaar was er regelmatig aandacht voor het beleidsplan. Op diverse manieren hebben we geprobeerd zoveel mogelijk mensen bij dit proces te betrekken, op de startzondag en met de huiskamergesprekken in het voorjaar. Ook het inhoudelijk gedeelte van de gemeentevergadering in mei was daaraan gewijd. Veel belangrijke input om met een breed gedragen nieuw beleidsplan de komende jaren aan de slag te gaan.

Onderdeel daarvan is de **samenwerking in de regio**. Voorzichtig maken we daar een begin mee. In het najaar was er door de predikanten van de werkgemeenschap een ontmoetingsavond in Roden georganiseerd, waar ook gelegenheid was om kennis te maken met classispredikant Jan Hommes.

In februari was er een ruiling binnen de werkgemeenschap, waarbij ik voorging in Peize en de predikant van Peize in Vries.

Het uitwisselen van de plaatselijke **activiteitenprogramma's** komt in onze werkgemeenschap niet goed van de grond. Dat ligt er ook aan, dat we voor dit onderdeel van het gemeentewerk betreft, al een aantal jaren samenwerking met de Activiteitenkrant van Assen, Rolde en Smilde. Op onze leeravond komen wel gasten van buiten Vries, maar meestal doordat ze vanuit mijn mailbestand worden aangeschreven.

Twee keer per jaar vergader ik met de Ambtsgroep Leren.

In november organiseerde ik, samen met een vrijgemaakte collega uit Assen, een **excursie naar Dordrecht**, naar de expositie in het kader van 400 Jaar Dordtse Synode. Ook brachten we een bezoek aan de Grote Kerk, met rondleiding. We waren met een bus vol mensen, uit diverse plaatsen en kerken, een leuke dag!

In april/mei heb ik samen met collega Jan Fischer en organist Euwe de Jong een **Elzasreis** georganiseerd. Een week lang bezochten we deze streek in Frankrijk, een grensgebied met een rijke culturele en religieuze historie. Diverse gemeenteleden uit Vries maakten deel uit van het reisgezelschap.

Onder andere zijn we in Gunsbach geweest, waar Albert Schweitzer heeft gewoond en gewerkt. We waren te gast bij de Nederlandse pasteure aldaar en haar man, die beiden zich inzetten om het gedachtengoed van Schweitzer levend te houden. We maakten daar de zondagsdienst mee en hadden aansluitend een inspirerende en verdiepende ontmoeting.

Als voorbereiding op de reis hielden we dit voorjaar twee informatieavonden over Albert Schweitzer. De eerste avond, over leven en levensloop, werd ingevuld door Jan Fischer. De tweede avond, over het theologische werk van Schweitzer, door mij. Beide avonden werden ook in Emmen gehouden.

In de zomer deed ik mee met een aantal **pelgrimswandelingen** in het kader van de Camino der Lage Landen, een tocht met als einddoel het Santiago aan het Wad, St. Jacobiparochie aan de Friese waddenkust. De plaats waar ik ooit als predikant begonnen ben!

Dit evenement was onderdeel van Leeuwarden Culturele Hoofdstad Europa. Eén van de etappes voerde van Rolde naar Vries. Ik liep mee, samen met een aantal leden van onze gemeente, en ontving aan het einde van de dag de wandelaars in onze Bonifatiuskerk.

Later die zomer vertrokken we vanuit de Bonifatiuskapel (!) te Dokkum, voor de laatste drie etappes richting St. Jacob.

In april werd de etappe Vries – Rolde nog een keer gelopen, door een groep wandelaars uit (de protestantse gemeente) Assen. Opnieuw fungeerde ik als gastheer namens onze gemeente, nu bij de start. En uiteraard liep ik mee naar Rolde, waar ik gevraagd was om de afsluitende vesper te doen.

Bij de start van het winterseizoen, organiseerden we op de middag een **bezoek aan moskee** El Moslimien te Assen. Het werd een bijzondere ontmoeting.

In september was ik bij de landelijke ontmoetingsdag waar de **Dorpskerkenbeweging** binnen de PKN werd gelanceerd. Dit is het platform waar dorpskerken, als Vries, die werk maken van Kerk in en met het dorp, ideeën en inspiratie uit kunnen wisselen. Onderzoek maakt duidelijk dat er nieuwe kansen liggen voor dorpskerken, als zij zich verbinden met anderen, individuen en organisaties, in het eigen dorp. Uiteindelijk doel is de leefbaarheid van kleine gemeenschappen te bevorderen. Samenwerking in de regio, zie boven, kan daarbij een valkuil zijn, omdat je dan energie steekt in kerkelijk overleven in de regio, terwijl het misschien wel belangrijker is om het vizier op het eigen dorp te richten en meer lokaal samen te werken. Interessant aandachtspunt!

Op 21 juni deden we in Vries mee met de landelijke **Kerkennacht**, het tweejaarlijks evenement van de Raad van Kerken. Hoewel ik daar sterk bij betrokken ben, als voorzitter van de landelijke werkgroep en als initiatiefnemer van de Kerkennacht in Assen, kwam de aanzet in Vries van anderen! Met een enthousiast clubje is een ambitieus programma opgesteld en uitgevoerd, de hele nacht rond tot zonsopgang. Een mooie invulling van de open kerk, die we graag willen zijn.

Bij het organisatorische werk hoort ook het regelmatig bijdragen aan de **kopij voor De Brug**. Verder verzorg ik iedere maand de (halve) pagina die we als Protestantse gemeente mogen vullen in de Krant van Tynaarlo. Het lijkt me belangrijk om ons daar op een goede manier te presenteren, maar eerlijk gezegd hoor ik daar weinig op terug, dus hoe deze berichtgeving ontvangen wordt, is mij niet precies duidelijk.

Eerder noemde ik dat het predikantschap verandert. De dominee van tegenwoordig moet aandacht besteden aan zijn online presentie.

Dit jaar is het 10 jaar geleden dat ik met mijn **website** ben gestart. Daarop zijn de teksten van mijn preken en meditaties te vinden (meest bekeken), recensie van (theologische) boeken, de meeste op verzoek van de website NieuwWij geschreven, en verder plaats ik zo nu en dan een blogbericht. Via een FB-pagina, die aan mijn website is gekoppeld, verstuur ik soms berichten om aandacht op een en ander te vestigen.

Ik zie dit als een ontwikkeling in het werk van de laatste jaren. Ik heb er aardigheid in om mijn website bij te houden, een eerste vereiste wil je dat goed doen. Het is stimulerend om te merken, soms uit zeer onverwachte hoek, dat mijn site gevonden wordt. Ik realiseer dat het allemaal niet zo vernieuwend is: weinig filmpjes, geen Instagramaccount, geen Twitter en zo voort, maar dat is een keuze.

Stagiaire Bregje is al een paar keer genoemd. Diverse opdrachten heeft ze inmiddels uitgevoerd in het kader van haar stage gemeentepredikant. In het najaar moest ze even pas op de plaats maken om gezondheidsredenen. Binnenkort hoopt ze een paar keer voor te gaan. Als **stagebegeleider** ben ik daarbij betrokken en hoop haar met mijn ervaring wat te kunnen leren.

Daarnaast is, na haar periode van zwangerschapsverlof, collega kerkelijk werker Esther weer volledig inzetbaar. We werken goed en vlot samen, is mijn indruk. Daarnaast daagt ze me uit om mijn grenzen te verleggen. Zo trad ik dankzij Esther op als timmerman tijdens de Paasviering. Weer wat geleerd! Daar kun je alleen maar gemak van hebben...

Tijdens haar verlof heb ik een aantal mensen in haar wijk bezocht, als daar aanleiding toe was. In mijn vakanties is zij beschikbaar als vervanger, en dat werkt prettig.

Permanente educatie

In onze kerk worden predikanten geacht hun scholing voort te zetten. Vorig jaar heb ik in overleg met de kerkenraad een aantal weken **studieverlof** genomen en me verdiept in Paulus. De vruchten daarvan zijn met de gemeente gedeeld.

Daarnaast bezoek ik met een zekere regelmaat **studiedagen** of – bijeenkomsten. In augustus was ik op een studiedag rond de preken van Augustinus. In september bij het werkgezelschap Homiletiek. Later die maand mocht ik zelf een inleiding houden op de landelijke diaconale studiekring. Opzet en strekking van deze inleiding heb ik weer gebruikt in de diaconale themadienst van het najaar.

In februari was ik op een studiemiddag in Den Bosch rond de oecumene.

In april bezocht ik een symposium in Utrecht rond het thema Eerbied voor het leven, mede naar aanleiding van Albert Schweitzer (zie boven).

In Groningen doe ik mee in een **leesgroep** van collega's rond het thema Postmoderne theologie. Dat is inspirerend en daagt uit om me in het werk van hedendaagse theologen/filosofen te verdiepen.

Als **docent** ben ik verbonden aan de cursus Theologische Vorming gemeenteleden (TVG) die al jarenlang vanuit de landelijke kerk wordt georganiseerd. In Assen geef ik lessen Ethiek en in Groningen filosofie en dit jaar ook een paar lessen dogmatiek. In Groningen heb ik ook tijdelijk in het bestuur meegedaan, maar nu er een nieuwe cursusleider is gevonden, ben ik daar uit terug getreden.

In bovenstaande zijn de belangrijkste werkzaamheden voor de gemeente van Vries genoemd. Als ik mijn agenda doorloop om de gegevens te noteren voor dit jaarlijkse verslag, zijn er altijd dingen die je moeilijk onder het een of ander kunt rubriceren. Sommige van mijn werkzaamheden kun je even goed onder het 30%-stadspredikantschap van Assen als onder de 70% voor Vries rangschikken, met name taken in het kader van de landelijke kerk of van de Raad van Kerken.

Predikant ben je niet alleen voor de eigen gemeente(leden), maar ook voor het geheel van de landelijke kerk, en zelfs wereldwijd. Dat klinkt misschien wat al te groot voor een eenvoudige dorpsdominee. Maar de meest inspirerende momenten voor mij zijn altijd die gelegenheden, waarbij je ervaart onderdeel te zijn van een gemeenschap die grenzen overschrijdt, zoals bij de ontvangst en de ontmoeting van de buitenlandse studenten of van buitenlandse gasten in de kerk. De ontmoeting met allerlei mensen, die op hun manier geïnspireerd zijn door het evangelie of op zoek zijn naar het goede leven, is wat me inspireert om in Vries (en elders) te blijven werken aan verbinding en bij te dragen aan een levende en levendige kerk in het dorp.

Persoonlijke noot

In het afgelopen jaar hebben mijn vrouw Annette en ik nagedacht over de vraag of we 'nog een keer een grote verandering' zouden willen maken. We zijn in de levensfase gekomen dat de kinderen definitief de deur uit zijn, terwijl we zelf nog een aantal arbeidsjaren voor de boeg hebben.

De uitkomst is dat we besloten hebben om in de regio te blijven en om een oude wens om te wonen in meer rust en met meer ruimte, te gaan vervullen. We hebben een mooie woning gevonden in Ekehaar die we deze zomer gaan betrekken. Wel iets verder van Vries, maar op een goed bereikbare afstand van zowel Vries als Assen.

We beseffen al te goed dat het leven morgen totaal anders kan zijn. Dat relativeert alle keuzes en toekomstscenario's. Voorlopig heb ik geen plannen om mijn combinatiefunctie Assen-Vries op te geven voor een nieuwe uitdaging. Of dat de komende jaren zo blijft, zal de tijd leren. Aan de vreugde waarmee ik mijn werk op beide plaatsen doe, zal het in ieder geval niet liggen.

Bert Altena, 22 juni 2019